SPADTAGET

Föreningen för Teater och Dokumentation i Järfälla - Teodok **2015 : 1**

Ett nytt spadtag med Spadtaget!

Hej alla medlemmar!

Först och främst, det har varit jättekul att få så mycket respons från så många av er, och det har resulterat i ett välfyllt första nummer! Tusen tack till alla er som skrivit artiklar, och till alla er som skickat glada hejarop!

Som ni kanske såg i mailet jag skickade ut för några veckor sedan så är vi några stycken som bestämt oss för att göra ett nytt försök med vår medlemstidning Spadtaget, och här är det alltså. Det första nya numret!

Vår tanke är att Spadtaget ska vara ett infoblad, ett diskussionsforum, en anslagstavla och en nostalgitripp. Vi vill fylla Spadtaget med bilder från nu eller förr eller sedan, recept på de godaste pausbullarna, improvisationslekar för hemmafesten, frågor om hur texten till slutlåten i den där gamla produktionen gick eller tankar och idéer om framtida projekt.

En av de stora anledningarna till att Spadtaget lades ner var ju att det blev väldigt mycket jobb för de som höll i det och att det ofta slutade med att de fick skriva mycket av innehållet själva. Nu är upplägget annorlunda. Vi kommer att på försök skicka ut fyra Spadtagsnummer under det kommande året - det vill säga ungefär ett var tredje månad. Planen är att dessa nummer av Spadtaget kommer att vara totalt opretentiösa - de bidrag som kommer in från er medlemmar kommer att vara hela innehållet. Vi kommer inte att fylla upp med egna artiklar eller jaga människor som ska skriva - kommer det inte in några bidrag så kommer det helt enkelt att skickas ut ett tomt Spadtaget.

Jag hoppas att Spadtaget i och med denna nystart faktiskt får möjlighet att bli en medlemstidning, i den bemärkelsen att alla medlemmar känner att detta är vår tidning. Det är vi som driver den framåt, det är vi som skriver den och det är vi som läser den. Detta ska inte vara ett initiativ från mig eller från vår nyskapade spadtagsredaktion, detta är vi allihop. Tillsammans. Vi delar med oss, vi tänker och fantiserar och filosoferar, och kan fyra gånger om året se fram emot många sidors spännande och inspirerande teaterläsning.

Om ni har några tankar - stora eller små - om detta initiativ så skriv jättegärna till oss! Detta gäller även om ni har några förslag på vad ni skulle vilja se i eller kanske till och med bidra med till framtida spadtaget-nummer.

Alla bidrag skickas till mailadressen spadtaget@teodok.com och deadline för år 2015's andra Spadtaget är den 1:a december. Vi hoppas att få läsa ditt bidrag snart!

Elin Ringström, chefredaktör

I detta nummer av Spadtaget

Ledare
”Ett nytt spadtag med Spadtaget” 1

Ordföranden har ordet
”Några tankar från ordföranden” 3

Nutiden
”En poets betraktelser” 4
”Välkommen in i Hitchcocks värld” 6
”Lux et sonum” 7
”Den goda människan från Sezuan” 8

Dåtiden
”Föreningsfunderingar” 10

Framtiden
”Nya spadar – wow!” 11
Slutord 13

Spadtaget
2015, nr 1
Tidning för Föreningen för Teater och Dokumentation i Järfälla - Teodok
Adress: Blomstervägen 11A, 176 74 Järfälla
Telefon: 08-583 527 08
Chefredaktör: Elin Ringström
Övrig Redaktion: Elin Hållinder, Tessan Ström
Material till nästa Spadtaget skickas till: *spadtaget@teodok.com*
Nästa manusstopp: 1 december 2015

Foto: Lena Anderfeldt

Några tankar från ordföranden i slutspurten inför premiären av ”Ett Kyssogram”

Tänk att det känns likadant nu, som under alla tidigare produktioner när man börjar närma sig premiär. Lite nervöst, lite kaotiskt och samtidigt någon slags förvissning om att allt ska falla på plats ändå. Trots den erfarenhet jag samlat på mig under åren - häromdagen räknade Olle ut att Gunilla, Olle och jag har mer än 100 års gemensam teatererfarenhet i föreningen - så känner jag mig fortfarande som en nybörjare när repetitionsperioden börjar. Och väl är väl det.

Det är nu fjärde året i rad som vi spelar i raststugan på Görväln, en tradition som jag hoppas att vi kan fortsätta under många år till. Det har hittills varit lyckosamt. Jag har haft förmånen att få medverka i flera uppsättningar där och det har varit roligt att få möta en delvis annan publik än i Gamla Folkets Hus.

Det stundar en upptaktshelg för ”Den Goda Människan från Sezuan”. Min förhoppning är att detta projekt ska bli ett projekt som samlar många av föreningens medlemmar - gamla som nya, i alla åldrar - till en gemensam lustfylld upplevelse av arbetsgemenskap, skaparglädje och den härliga känslan av att kunna beröra en publik. En helkvällsföreställning med dramatik, sång och musik till full orkester och publikens jubel.

Tiderna förändras. Föreningen har funnits länge och samhällsklimatet är inte detsamma nu, som när föreningen bildades. Styrelsen och jag känner en viss oro inför framtiden. Kommer engagemanget, lusten och kraften bland föreningens medlemmar att räcka, för att driva detta stora projekt i mål, ett av de största i föreningens historia, ”Den Goda Människan från Sezuan”?

Låt oss förenas i en gemensam kraftansträngning och visa vad vi kan! Vår belöning är publikens jubel.

Göran Langwagen, ordf.

Foto: Henning Eriksen

En poets betraktelser

”Det är med god poesi som med kyssar. Möjligheterna är inte uttömda med ett försök. Man kan ta det igen från början.”

Vi är några forskare som skapat ett laboratorium där vi undersöker olika mänskliga egenheter. Denna gång har vi bestämt oss för att ta oss an denna egendomliga, men ack så härliga, företeelse som kallas Kyssen.

Själv är jag ju poeten i denna arbetsgrupp. Det är ju för väl att jag finns med. Dom tre andra är ju märkliga och udda, var och en på sitt sätt. Ta den flirtiga till exempel! Tala om att vara besatt av kyssandet. Aldrig får man vara ifred. En vacker, tankeväckande och betydande diktrad tror hon handlar om henne! Man blir inte så lite ängslig. Som tur är har jag, tror jag i alla fall, lärt mig hur man försvarar sig.

Och den där förvirrade mänschan! Blir jag aldrig klok på. Hon kan hitta på vad som helst, när som helst. Rusar omkring med håret på ända, ska ha en till att utföra de mest befängda – men för all del trevliga – övningar. Och Vetenskaparen! Ojoj. Tror att han vet allt, kan allt. Det ljuvliga kyssandet förvandlar han till siffror! Vad göra åt detta? Fast – jag tror att det bakom hans torra framtoning finns något annat…

Så finns det en flicka som jag inte blir klok på. Varifrån kommer hon? Och alla dessa grodor! Ska inte finnas i ett labb! Men det är något mystiskt med henne, något som väcker spänning och intresse. Hon gör något med oss… Oroande… Men, ändock…

Poesi. Som ju är Kyssens essens. Som du inte får höra nog av, tyvärr. De andra kräver hela tiden irriterande nog all uppmärksamhet. Här får du i alla fall hela den vackra dikt som jag aldrig får recitera klart:

”En kyss, en kyss, vad är han?
Vårt stumma bifall till en lika stum begäran,
ett löfte som vi ge, men aldrig tala ut,
en ed, vi svära när vårt formulär tar slut,
en bikt i hemlighet, som tar vår mun till öra,
en evighetens fläkt; som täcks vår själ beröra,
en lek som är oss kär, vari med rosenbläck
emellan kär och lek vi skriva bindestreck,
en droppe nattvardsvin, vars blomsterdofter hela
Oss från vår ljuva synd att syndens ljuvhet dela!”

Nu har vi också fått en ny chef! Vi är osäkra om varifrån hon kommer, men hon verkar kompetent och vet vad hon vill. Och det är inte litet! Helt nya rutiner har hon infört. Hon sitter hela tiden och stirrar på oss. Sedan! Hör här. Medan vi arbetar ska vi plötsligt vifta med armar och ben! I takt!! Man sitter och läser någon vacker versrad. Då hojtar hon: ”du där borta”. Man hoppar förstås till. ”Gå och sätt dig där (hon pekar med hela handen) och vifta i takt med dom andra!” Jaha. Man gör som hon säger och försöker sedan förtvivlat minnas vilken kroppsdel man ska röra i just den takten.

Och inte nog med det. Nu ska vi sjunga också! Var och en för sig och dessutom tillsammans. Och då, tro det eller ej, så ska vi sjunga i stämmor!! Vart är vi på väg? Jag säger bara det. Som tur är har hon hämtat hit tre herrar som sitter i ett hörn med strängaspel och trumpinnar.
Dom verkar veta vad dom gör och det känns lite tryggt. Man kan lyssna på dom när man viftar och sjunger stämmor. Ojoj.

Men än har jag inte berättat det allra mest överraskande. Plötsligt säger hon att hon bjudit in en massa människor till studiebesök! I vårt anrika laboratorium! Som sett så mången framgångsrik forskningsrapport. 40 stycken åt gången säger hon. Vi häpnar. Men jo, det är redan bestämt och offentliggjort. Utsänt. Affischer överallt!

Vi har haft ett internt arbetsmöte. Där bestämde vi att: jo, vi gör som chefen säger. Hon verkar veta hur jobbet blir bäst gjort – även om vi är ovana vid dessa som hon säger – ”publiktillvända” (vilket uttryck i ett labb!) arbetsmetoder. Så vi har sagt oss att vi gör det allra bästa av situationen, ger denna ”publik” all den information vi har på detta ”tillvända” och viftande sätt.

”En kyss, en kyss…”

Olle Månsson

Ta chansen att se ”Ett kyssogram”!

Föreställningsdagar och -tider:
Lördag 29/8 16.00
Söndag 30/8 16.00
Onsdag 2/9 19.00
Lördag 5/9 16.00
Söndag 6/9 16.00
Onsdag 9/9 19.00
Onsdag 16/9 19.00
Lördag 19/9 16.00
Söndag 20/9 16.00
Lördag 26/9 16.00

Biljetterna kostar 150:- och finns på:
www.kulturbiljetter.se

Välkommen in i Hitchcocks värld!

Kom och se en helt improviserad föreställning inspirerad av Alfred Hitchcock. Upplev två akter med spänning, skräck, oväntade vändningar och nervkittlande mysterier. Alla karaktärer, scener och historier föds på plats utifrån publikens förslag. Varje föreställning blir unik och garanterat Hitchcock!

En improviserad föreställning skapas i stunden och har inget manus, inga skrivna repliker, inga scenanvisningar. Detta gör att en på en improviserad föreställning, även om du som publik sitter tryggt i din stol och tittar på, blir mycket engagerad. Och det blir också väldigt roligt! Många säger att de inte skrattat så mycket på länge efter en föreställning.

Dramatiska är en ensemble som specialiserar sig på Improviserad dramatik. De har tidigare satt upp Improviserad Tennessee Williams, Improviserad Bergman och Improviserad Woody Allen. 2013 gjorde de succé med Improviserad Bergman på New York Improv Festival.

Söndagen den 11:e oktober kl. 18.00 kommer Dramatiska alltså på besök och gästspelar hos oss på Teodok. Biljetterna släpptes via kulturbiljetter den 15:e augusti, så passa på att boka era biljetter redan nu!

Passa på att se ”Improviserad Hitchcock” med Dramatiska!

Föreställningsdatum och -tider:
Söndag 11/10 18.00

Mer info om Dramatiska:
www.dramatiska.se

Biljetter till föreställningen:
50:- för barn och unga under 18 år
100:- för vuxna
www.kulturbiljetter.se

Foto: Elin Hållinder

Lux et sonum

Spade.
Profil.
Adress.
Kanal.
Kanna.
Och fransmannen Augustin-Jean Fresnel!

Allt detta hänger ihop, tillsammans med en massa andra saker. Vill du veta hur? Och vad det handlar om egentligen?

Häng med i vår nya teknikcirkel på teatern på måndagskvällar, kl. 18-20. Där får du lära dig mer om ljud- och ljusteknik. Vi kommer dels ägna oss åt de rent tekniska bitarna, för att gå igenom hur olika delar fungerar, och dels hantverket som ligger till grund för att det ska fungera rent praktiskt i en teaterproduktion.

Vi kommer att göra vårt bästa för att dela med oss av den kunskap vi har, så att fler får upp ögonen, och öronen, för tekniken.

Det är ju bara att trycka på en knapp, eller…?

Välkomna!

Lasse och Rikard

Är du intresserad av detta?

Vill du veta mer eller delta i denna teknikcirkel? Dyk upp på teatern måndagkvällar mellan 18-20 eller hör av dig till Lasse (ljus) eller Rikard (ljud)!

Telefonnummer:
Lasse Holgersson: 070-932 99 14
Rikard Hållinder: 073-437 46 16

Den goda människan från Sezuan

Vad är det att vara en god människa? Är du eller vill du vara ”en god människa”? Kan man ens vara det? Varför ska vi här hos oss i dag sätta upp Den goda människan från Sezuan?

Dessa och många andra frågor ställer vi oss när vi nu sätter upp pjäsen ”Den goda människan från Sezuan” av Bertold Brecht. Detta blir föreningens nästa stora produktion. Premiär i februari 2016 med ett 20-tal föreställningar under våren 2016.

Efter en förberedelseperiod med fyra träffar under våren och tre upptaktsdagar i augusti går vi nu in i nästa fas - Repetitionsperioden.

Vi börjar med en Kollationering lördag den 12 sep kl 10.00-16.00

På kollationeringen samlas alla som vill vara med och arbeta med produktionen "Den goda människan från Sezuan". Både ni som ska stå på scenen och medverka bakom scenen är välkomna.

Under kollationeringen kommer följande att ske:

- Presentation av pjäsen
- Presentation av scenografimodell
- Presentation av planeringen för det kommande arbetet
- Presentation av de medverkande bakom scenen
- Presentation av skådespelare och musiker
- Rollfördelning
- Manusläsning av de som ska spela de olika rollerna i pjäsen

Därefter börjar repetitioner tisdagar och torsdagar kl 19-21.30 samt lördagar kl 10-16. Onsdagkvällar kommer att ägnas åt sång- och musikrep. Måndagkvällar kommer det att vara arbete med olika arbetsgrupper för scenografi, kostym, rekvisita, ljus, ljud, mask, marknadsföring, publikarbete o.s.v.

I den översättning som används finns det ett 30-tal namngivna roller. Därutöver finns det plats för ett valfritt antal skådespelare. Dessutom kommer vi att behöva ett stort antal personer som är intresserade av att vara med i allt arbete bakom och runt scenen med allt från scenografibygge till kaféförsäljning.

Pjäsens huvudperson är den unga, prostituerade, Shen Te, ”slummens ängel”. Hon är den enda som låter tre gudar, som hittills förgäves har sökt någon enda god människa, sova i sitt rum. De lämnar kvar pengar så att hon kan köpa sig en liten tobaksaffär. Där blir hon utnyttjad på det grövsta av grannar och andra. Affären håller på att gå omkull redan innan hon kommit i gång. Shen ”uppfinner” därför en kusin, Shui Ta, som är hennes raka motsats, en hårdför och okänslig affärsman som reder upp situationen, tar över tobaksindustrin i Sezuan.

Regissör för uppsättningen är Michael Riise. Michael Riise är verksam regissör och har sammanlagt regisserat ett 30-tal uppsättningar. Han har en bakgrund som dansare, skådespelare och regissör. Den goda människan från Sezuan blir hans första uppsättning för TEODOK.

Min uppfattning är att den här föreningen har byggt sin framgång med Bl a tre viktiga principer:
1. Vi sätter upp pjäser som känns angelägna för både medverkande och publik.
2. Vi är ett stort antal barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och med olika erfarenhet som arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål.
3. Vi är i huvudsak amatörer som samarbetar med proffs i ledande funktioner.

Mitt mål med den här uppsättningen är att skapa en föreställning utifrån just dessa tre principer. Min ambition är även att engagera så många av föreningens medlemmar som möjligt och samtidigt få in fler nya medverkande utanför föreningen.

Med vänlig hälsning,
Bo Thulin
0760809756

Foto: Christel Eldrim

Foto: Christel Eldrim

Föreningsfunderingar

Jag har precis satt igång alla maskiner, ställt in ljudreglagen och knäppt igång kaffebryggaren. Min kollega svarar i telefon och tar emot en biljettbokning.
- Kom och hämta ut den senast en kvart innan föreställningens början.
Jag checkar att toaletterna är rena och snygga innan jag öppnar dörren och vi är redo att släppa in vår publik. Ikväll gör jag mitt första pass på Fyrisbiografen efter sommaren.

Jag har jobbat som filmmaskinistvolontär i två år nu och många gånger slagits av likheten mellan föreningarna Fyrisbiografen och Teodok. Det finns en kärlek till kultur, lite smalare än det allra bredaste. Ett engagemang för en lokal/ett hus med historia. I ”Fyris” fall handlar det om en källarlokal bredvid ”Skandalhuset” där film visats sedan 1911. Sedan 2012 drivs den i föreningsform. Av människor som likt medlemmarna i Föreningen för teater och dokumentation i Järfälla har en vilja att tillsammans med andra skapa en mötesplats för folk som vill beröras av berättelser, på scen eller duk. Som vill utmanas av tankar kring vårt samhälle och diskutera den värld vi lever i.
När jag först kom hit till Fyris så kände jag mig genast hemma och jag tror att det hänger ihop med min fostran i Teokok. En förening där just det jag beskriver ovan gäller på samma sätt som här i Uppsala. Ett samhällsengagemang och ett demokratipatos. Men också möjligheten att engagera sig praktiskt för att bidra till sitt lokalsamhälle. Oavsett om det handlar om att måla kablar uppe under taket i Gamla folkets hus i Kallhäll eller att riva biljetter på S:t Olofsgatan i Uppsala.

Jag saknar Teodok och blir glad av mejl om nya pjäser och återupplivning av Spadtaget. Som ni förstår av den här texten får jag viss tröst i Föreningen Fyrisbiografen och om ni vill känna lite på atmosfären så kom förbi Fyris 1 & 2. Vi har sedan i somras dessutom nya stolar och nytt ljudsystem i salong 1 och, vågar jag säga, erbjuder därmed Uppsalas bästa bioupplevelse.

Varmaste föreningsaktivisthälsningar,
Stina Flink

Efterpremiärmingel, Vild & Vacker. Foto: Per Hillbom

Nya spadar – wow!

Precis i rättan tid! För nu behöver det nog grävas igen. Och så ringer Elin och säger att så är det, dom är några som spottar i nävarna för att få bra grepp om spadskaften. Men att det är oss det hänger på, oss medlemmar. Det säger hon mycket tydligt. Att vi ska komma med våra tankar & idéer. Och bilder. Ju tätare det är knutet till TEODOKs verksamhet, desto bättre.

Efter Elin-samtalet gör jag en liten minnes-scanning över åren, jag försöker hitta TEODOKS bas, vad det är för jordgrund vi står på. Vad har fått TEODOK att blomma och bära frukt? Och när vi legat lite i träda har det kanske varit en nödvändig paus för nyblomning? (Ursäkta språket, men det är så fruktigt och bärigt omkring mig just nu i augusti.)

Kraften(saven?) har kommit från att vi varit ett gäng, ibland stort, ibland mindre. Det här gänget/ensemblen har haft en gemensam vision, det som ska göras på scenen är viktigt att göra just här. (Dvs. har aldrig gjorts förut på det sätt vi tänker göra nu, det berättar något om oss själva och vår värld etc.)

Idéerna har oftast kommit från någon eller ett par personer och så har det skett en häftig befruktning i mötet med hela gänget. Ursprungsidéer utvecklas, omformas genom möten i forskningsgrupper eller på annat sätt. Besluten om uppsättningar går förstås via medlemsmötet och styrelsen. För så stora saker som vi ofta genomfört krävs eftertanke kring ekonomi och möjligheterna att lyckas. (Spekulationer förstås, ibland slår det fel.)
Men allt står och faller med att det faktiskt blir ett gäng som gemensamt jobbar för samma mål. Om alla går omkring och enbart känner sig som en massa olika JAG, då blir allting svårare.

Man måste liksom låta sitt jag uppgå i en större gemenskap, det där VI, det som ger kraften att arbeta vidare även när det stökar till sig. Det där vi:et motiverar en att göra saker som går utöver det som skulle vara bekvämt för mig som jag. Ingår man i ett vi, precis som i ett fotbollslag, så vet man ju att man behövs att man är viktig för att repetitionen ska bli bra, för att scenografin ska bli byggd och kostymerna sydda.

Det där vi:et är ganska skönt när man märker att det faktiskt håller att luta sig mot. Det har tyngd, folk utanför fattar att man är bokad vissa kvällar, ingen idé att försöka med några övertalningar.

Men i allt kreativt arbete uppstår olika problem. Stök och konflikter som måste lösas. Någon känner sig kränkt, andra måste fundera över hur det ska lösas. Och så kan det vara konflikter som är konstnärligt nödvändiga, avsikter ställs på sin spets, man blir tvungen att precisera vad det är som ska göras, vad man har för vision kring uppsättningen. Men låt oss alltid försöka visa respekt mot andras tankar och idéer! (På det sättet kan TEODOK skilja sig från hur det ofta går till i resten av samhället.)

Nu kände jag mig faktiskt som en mormor i sin gungstol! Med blicken över glasögonkanten medan hon stickar på sin eviga tröja och kommer med dom eviga sanningarna… Att jag är mormor tänker jag inte alls förneka men jag har ingen gungstol och hade jag nån skulle jag nog inte sitta där särskilt ofta. Sticka gillar jag inte heller men jag gillar att tänka på allt spännande och bra som har gjorts i G:a Folkets Hus sen 1979.

Vi har ofta lyckats beröra vår publik, vi har inte varit ute efter att bara glassa & glänsa – oftast har vi velat ge starka och vackra upplevelser för både huvud, själ och hjärta. Jag hoppas det fortsätter så ett tag till.

Och det verkar ju hända saker framöver! Själv har jag inte deltagit i någonting efter ”Vild & Vacker” men nu ser jag fram mot att få sitta på läktaren när det blir premiär på ”Den Goda Människan”. Jag hoppas att det kommer att bli en härlig upplevelse, även om pjäsen har rätt många decennier på nacken. Brecht var ju en författare som ville göra avtryck i tiden, som ville förändra vårt tänkande och kännande. Han ville vara angelägen med det han skrev, hellre det än att respektfullt återges i nån sorts teaterhistorisk korrekthet.

Hoppas att nya spadtagsnummer kommer att ge oss glimtar från arbetet, bilder från repetitioner och fikapauser, tankar och idéer.

Höll på att glömma att jag ska göra en insats som fikavärd och biljettrivare på genrepet av ”Kyssogrammet” på Görväln om några dar. Är förstås ivrig att få uppleva ett kyssogram! Föreställer mig att det ringer på dörren, ja och så står det nån där… Kanske kommer den bilden helt att förändras efter upplevelsen i raststugan på Görväln.

Den som går dit den närmsta månaden får se. Fånga möjligheten medan den finns! Teaterföreställningar är som såpbubblor - fast dom kan ju lämna starkare spår efter sig än bara en liten blöt fläck!

Cannie Möller, mångårig medarbetare.

Kära medlem!

Tycker du också att det var fantastiskt kul att få ett så välfyllt Spadtagsnummer såhär i september? Vill du få samma glada överraskning i början på december? Nästa nummer kommer att dyka upp någon vecka innan Lucia, så skicka in dina bästa jultips, teaterinspirerade pepparkakshusmönster eller bilder från tidigare års decemberrep - precis vad som helst passar in, och tänk på hur glada du gör alla andra medlemmar!

Skicka ditt bidrag till spadtaget@teodok.com senast den 1:a december (men gärna tidigare också såklart!) och bifoga väldigt gärna bilder som skulle kunna passa till din text!

Trevlig teaterhöst önskar,

Elin Ringström